

myös suomalainen sukupuolimalli ja -ideologia tulivat uudelleenneuvottelun kohteeksi. Sukupuolten tasa-arvoa haluttiin edistää myös miesroolia muuttamalla, ei vain naisten oikeuksia parantamalla. Molemmille haluttiin yhtäläiset roolit perheessä, työssä ja yhteiskunnassa yleensä. Monella tasolla syntynyt liikehdintä kanavoitui valtiolliseen päätöksentekoon ja isän asemaa vahvistavaan perhepolitiikkaan. Akateeminen isyyskeskustelu levisi samoihin aikoihin Suomeen muista Pohjoismaista ja Pohjois-Amerikasta. Kuten Jouko Huttunen *Isän kokemus* -teoksen viimeisessä artikkelissa toteaa, on keskustelu isyydestä ”paisunut yksittäisistä tutkijapuheenvuoroista laajasti tieteellisiin (erityisesti perhetutkimuksen) julkaisuihin, poliitikkojen satunnaisista kannanotoista sosiaali- ja perhepolitiikan pysyväälle agendalle ja yleisönosastokirjoittelusta populaariin kirjallisuuteen, sosiaaliseen mediaan ja radio- ja tv-ohjelmiin” (s. 178).

Isän kokemus tarkastelee isyyskokemuksia ajassa ja paikassa elävien kulttuuristen isyyden mallitarinoiden, isäksi tulemisen, isyyteen sitoutumisen, isien tukiverkoston, työn ja perheen sekä epävarman työelämän näkökulmasta. Lisäksi mukana on eron jälkeisen isyyden, isien yksinhuoltajuuden, isoisyyden, sotasukupolven

Isiltä kysyttyä

Petteri Eerola & Johanna Mykkänen (toim.): *Isän kokemus*. Tampere: Gaudeamus, 2014. 245 s.
ISBN: 978-952-495-319-1.

Suomessa 1990-luvulla laajamittaisesti alkaneen isyystutkimuksen esiinmarssille loi tilaa 1960-luvulla alkanut yhteiskunnallinen murros, jonka osana

isien sekä isyyden muutoksen ja tulevaisuuden kautta isyyttä lähestyvät artikkelit. Teoksen artikkelit nostavat esiin isien arkea erilaisissa elämänvaiheissa ja -tilanteissa, kuitenkin siten, että tarkastelu painottuu pienten lasten isien kokemuksiin ja kertomuksiin. Teoksen tavoitteena on yhdistää nykykeskustelun ja -tutkimuksen isätietoutta ja näin luoda lukijalle kuvaa ajassamme elävästä isyydestä. Teos perustuu vuosina 1999–2012 kerättyihin tutkimusaineistoihin: 100 miehen haastatteluun, 3849 isän kyselylomakevastauksiin ja 14 miehen kirjoitelmaan. Empiiristä aineistoa hyödyntävistä artikkeleista kolmessa käytetään kyselyaineistoa ja kuudessa laadullista aineistoa. Kirjoittajat ovat pääosin kasvatus- ja yhteiskuntatieteilijöitä.

Kirja jatkaa suomalaista isyystudkimuksen valtavirtaa tuomalla esiin yksilöllistä isyykokemusta eli sitä, millaisia subjektiivisia merkityksiä isyys tuo miehen arkielämään, miten isyys rakentaa miehen identiteettiä sekä miten se vaikuttaa perhesuhteisiin ja perhesuhteissa, sekä kulttuurista isyyttä eli sitä, millaisia isyyden malleja ja ilmenemismuotoja sekä yhteiskunnallisia isyysnormeja yhteiskunnassa vallitsee. Yksilöllinen kokemus kietoutuu monin tavoin näihin yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin. Yksinhooltajaisuus, vanhemmuuden

tukiverkostot isien kokemina ja isoisyys lienevät teoksen artikkelien teemoista niitä, joista on tähän mennessä ehtinyt kertyä vähiten tutkimustietoa, ja sikäli niillä voi katsoa olevan eniten uutuusarvoa.

Teoksen johdantoluvussa avataan isyyden käsitettä, taustoja ja suuntauksia, moninaisuutta sekä lastenhoidon jakautumista perheissä. Isyyden ohella keskeisen artikkeleita toisiinsa yhdistävän käsitteen muodostaa kokemus, jota sen sijaan ei juuri avata kuin kokemusten aika- ja paikkasidonnaisuuteen sekä sosiaaliseen alkuperään viittaamalla. Isyykokemuksia lähestytään keskeisesti miesten oman kerronnan ja kyselyvastausten kautta, mutta analyttisenä käsitteenä kokemusta ei eritellä muissakaan artikkeleissa. Kokemuksen käsitteen pohtiminen tutkimukselle asettavana metodologisena kysymyksenä olisi terävöittänyt yksilöllisten isyykertomusten ja kulttuuristen mallitarinoiden analyttistä suhdetta. Avauksia tähän suuntaan tekee Ilana Aalto sotasukupolven miesten isyyksiä tarkastelevan artikkelinsa lopussa. Aalto pohtii lyhyesti sitä, miten hänen kokemusaineistonsa on sidoksissa sen tuottamisen tapoihin. Kyselyaineistoja hyödyntävissä teksteissä ei myöskään pohdita sitä, miten kokemus ymmärretään ja mikä on käytetyn me-

netelmän suhde kokemuksen tavoittamiseen.

Joiltakin osin teoksessa näkyy isyystudkimuksen rooli suomalaisen miehiin kohdistuvan tutkimuksen mukavuusalueena, kuten Ilana Aalto on osuvasti suomalaista isyystudkimusta nimittänyt: siinä on pitkälti keskitytty isyyteen liittyviin positiivisiin merkityksiin. On toki tutkimuksinkin todennettu, että isän sitoutuminen isyyteensä palvelee isän omaa, hänen parisuhteensa ja sitä kautta hänen puolisonsa sekä koko perheen hyvinvointia – yhteiskunnalle koituvia positiivisia vaikutuksia unohtamatta. Isyys ilmiönä on kuitenkin moninaisempi ja risiriitaisempi kuin suomalaisen isyystudkimuksen valtavirran kautta näyttäytyy. Teoksen toisessa liitteessä tunnistetaan ja tuodaan esiin niin tuon valtavirran kuin tämän teoksenkin rajallisuus, siis keskittyminen pienten lasten isiin ja heteroisiin. Pois ovat rajautuneet muun muassa päihdeongelmista kärsivät isät, lapsensa menettäneet isät ja isien etninen moninaisuus. Vaikka yhdessä teoksessa ei olekaan mahdollista ottaa kaikkia näkökulmia huomioon, jää yhteiskuntatieteilijä kaipaamaan sukupuoli- ja yhteiskuntakriittisempää otetta.

Huomionarvoista teoksessa on sellaisten isyykokemusten esille nostaminen, jotka jäävät yhteiskunnallisessa keskustelussa

miehiä isyyteen suostuttelevan ja poliittisia tavoitteita mukailevan isyyspuheen sekä hegemonisten isyystulkintojen jalkoihin. Esimerkiksi Johanna Mykkäsen tahtotarinoiden isät kertovat suostutelleensa, lahjoneensa ja kiristäneensä puolisoitaan lastenhankintaan, koska tarve tulla isäksi on ollut niin voimakas. Ilana Aallon kertomusaineiston sotasukupolven miesten isyystarinoissa puolestaan kerrotaan läheisistä isäsuhteista ja hoivaavista isistä, vastoin yleisesti tuon ajan isyyden mallitarinaksi uskottua perinteistä isyyttä. Selkeytensä ja luettavuutensa ansiosta kirja sopii laajalle lukijakunnalle – niin isyystutkimukseen vasta tutustuneille kuin siihen jo enemmän perehtyneillekin. Lukeminen kannattaa aloittaa kirjan liitteistä.

Katri Otonkorpi-Lehtoranta